

11 timers regel og egentlig militærtjeneste (øvelse)

CS får ofte spørgsmål vedrørende daglig hvileperiode i forbindelse med fx hjemtransport efter en øvelse. Der er tale om en unik situation, idet der er tale om, at man overgår fra øvelse – egentlig militærtjeneste, hvor der *kan*¹ dispenseres for den daglige hvileperiode – til almindelig rejsetid – som er omfattet af de normale regler. Spørgsmålet er, hvordan beregnes hvileperioden?

Regler om kontrol vedrørende 11 timers hvileperiode

Arbejdstiden skal tilrettelægges således, at de ansatte får en hvileperiode på mindst 11 sammenhængende timer inden for hver periode på 24 timer.

Dette betyder, at fra det tidspunkt, hvorfra arbejdstiden beregnes, skal der gives 11 sammenhængende timers hvil, når man regner 24 timer tilbage.

Det kan beregnes, om forholdene er lovlige, hvis man tegner en tidslinje og fra et tidspunkt inden for arbejdstiden regner 24 timer tilbage, idet der inden for denne periode skal være 11 timers sammenhængende hvil.

I det første eksempel herunder arbejder medarbejderen mandag fra 07:00 – 19:00 om mandagen og om tirsdagen fra 07:00 – 17:00. Når man trækker en tidslinje fra kl. 17:00 om tirsdagen 24 timer tilbage til kl. 17:00 om mandagen, finder man en hvileperiode fra mandag kl. 19:00 til tirsdag kl. 07:00, i alt 12 timer. Reglerne er således overholdt.

mandag							tirsdag																	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16
	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

I næste eksempel arbejder medarbejderen mandag fra 08:00 – 21:00 om mandagen og om tirsdagen fra 07:00 – 17:00. Når man trækker en tidslinje fra kl. 17:00 om tirsdagen 24 timer tilbage til kl. 17:00 om mandagen, finder man en hvileperiode fra mandag kl. 21:00 til tirsdag kl. 07:00, i alt 10 timer. Reglerne er således *ikke* overholdt.

mandag							tirsdag																	
16	17	18	19	20	21	22	23	24	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16
	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

Vedrørende øvelse og hjemtransport

Situationen vedrørende øvelse og hjemtransport (rejsetid) er beskrevet for Arbejdstilsynet på følgende måde.

En militær enhed fra Skive Kaserne skal på en øvelse på Bornholm, som gennemføres som egentlig militærtjeneste. Øvelsen foregår på Bornholm i perioden onsdag kl. 12:00 til

¹ Der *kan* dispenseres. Kan 11 timers reglen overholdes under øvelser, skal man også gøre det. Det er aktivitetens art, som er afgørende for, om der skal dispenseres.

mandag kl. 17:00. Transport til Bornholm foregår i henhold til de almindelige arbejdstidsregler og bestemmelser i arbejdsmiljøloven.

Øvelsen slutter mandag kl. 17:00 hvorefter enheden skal returnere til Skive.

Hjemtransporten gennemføres, som transporten til Bornholm, under hensyntagen til de almindelige arbejdstidsregler og bestemmelser i arbejdsmiljøloven. Enheden påbegynder hjemtransport til Skive kl. 17:00. Om tirsdagen forud for øvelsen, var enheden på daglig tjeneste fra kl. 08:00 – 16:00, og der var således en hvileperiode på 14 timer.

Aktivitet onsdag	Aktivitet torsdag	Aktivitet fredag	Aktivitet lørdag	Aktivitet søndag	Aktivitet mandag
Transport 06 – 12 Øvelse 12 – 00	Øvelse 00 – 00	Øvelse 00 – 00	Øvelse 00 – 00	Øvelse 00 – 00	Øvelse 00 – 17 Transport 17 - 23

CS spurgte Arbejdstilsynet vedrørende denne snitflade, hvor man går fra en aktivitet som er reguleret af et sæt regler til en ny aktivitet som er omfattet af et andet sæt regler. Det konkrete spørgsmål til Arbejdstilsynet var – skal enheden have 11 timer hvile i forlængelse af øvelsen, førend hjemtransporten kan gennemføres, eller hvordan beregnes den daglige hvileperiode i den konkrete situation?

Arbejdstilsynet udtaler **vejledende**, at perioden skal beregnes som ved almindeligt arbejde, ved at trække en tidslinje 24 timer bagud. Den mellemliggende periode, som er omfattet af egentlig militærtjeneste, skal ikke medtages.

Det vil sige i det konkrete eksempel skal kontrollen gennemføres, ved at trække en tidslinje fra mandag kl. 23 og 24 timer bagud – hvor man skal se bort fra øvelsesperioden.

tirsdag					onsdag										Øvelsesperioden ↓							mandag						
18	19	20	21	22	23	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
	24	23	22	21	20	19	18	17	16	15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1				

Når man trækker en tidslinje fra kl. 23:00 om mandagen og 24 timer tilbage til kl. 19:00 om tirsdagen, finder man en hvileperiode fra tirsdag kl. 17:00 til onsdag kl. 06:00, i alt 12 timer. Reglerne er således i det konkrete eksempel overholdt.

Ovenstående er udelukkende eksempler på beregning. Selv i tilfælde hvor reglerne kan overholdes, bør der altid være en dialog ved den konkrete planlægning, således at en eventuel hjemtransport foregår sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Flemming Fage Sørensen
Specialkonsulent CS